

УДК 343.97

Віктор Бесчастний,*докт. наук з держ. упр.,**професор, ректор**Донецького юридичного інституту МВС України*

КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

У статті розглянуті основні тенденції злочинності на сучасному етапі розвитку українського суспільства. Визначено найбільш суттєві фактори, що зумовлюють негативні тенденції злочинності в Україні в останні роки. Окремо приділено увагу військово-політичним та організаційно-управлінським факторам злочинності в Україні.

Ключові слова: злочинність, тенденції, детермінанти злочинності, військово-політичні фактори злочинності, організаційно-управлінські фактори злочинності.

Постановка проблеми. Огляд стану злочинності в Україні на сучасному етапі охоплює визначення основних кількісних та якісних показників злочинності, аналіз динаміки їх змін як у цілому, так і за окремими напрямками. Проте вказаний аналіз був би неповним та певною мірою обмеженим без визначення та аналізу тенденцій злочинності в українському суспільстві на сучасному етапі його існування. Визначення вказаних тенденцій являє собою авторський аналіз трансформацій злочинності як соціально-правового феномену сучасного суспільства. Він має стати передумовою розробки короткострокових та середньострокових прогнозів криміногенної ситуації в нашій державі, а також підґрунтям для вдосконалення кримінологічного забезпечення злочинності в Україні.

Метою статті є визначення та аналіз тенденцій злочинності в українському суспільстві на сучасному етапі його існування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика стану злочинності, факторів, що впливають на її основні показники, є ключовою в сучасних кримінологічних дослідженнях. Найбільш вагомими науковими роботами у цій сфері зробили такі вітчизняні вчені, як О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, В. В. Голіна, Л. М. Давиденко, С. Ф. Денисова, О. М. Джу́жа, В. М. Дрьомін, А. П. Закалюк, О. Г. Кальман, О. М. Литвинов, В. М. Трубников, П. В. Хряпінський, І. С. Яковець та інші. Аналіз наукових робіт вказаних дослідників та статистичних даних, що характеризують криміногенну ситуацію в Україні за останні роки, дозволили автору визначити основні тенденції злочинності в нашій державі.

Виклад основного матеріалу. На початку аналізу сучасних тенденцій злочинності в Україні варто зауважити, що в основі свого відтворення сучасна злочинність має як закономірності об'єктивно історичного характеру, так і низку спонтанних факторів генерації суспільних протиріч економічного, політичного, культурно-психологічного характеру, військово-політичної напруженості. Водночас частка загальнокримінальних корисливих злочинів щорічно коливається на рівні 65–70% у структурі загальної злочинності протягом останніх десяти років. Якщо ж до цієї суми додати частку корисливої злочинності економічної спрямованості (в тому числі й у сфері службової діяльності), злочинів проти довілля, пов'язаних із незаконним привласненням чи використанням об'єктів природи, злочини, пов'язані з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів, а також вогнепальної зброї, низку інших злочинів, об'єднаних корисливим мотивом, то виявляється, що біля 95% всіх злочинів в Україні мають саме корисливий характер. Ця теза підтверджує відоме в кримінологічній науці положення щодо примату соціально-економічних факторів в детермінаційному комплексі вітчизняної злочинності, що зумовлено особливостями перехідного періоду, фундаментальною трансформацією (а щодо низки параметрів – просто з деструкцією) системи та ідеології господарювання та низкою інших чинників.

Хоча соціально-економічні фактори і не є специфічними для злочинності (вони впливають на соціодинаміку в цілому), тим не менш мають виражений зв'язок із кримі-

нальною активністю населення. На користь цієї обставини свідчать і такі аргументи:

1) збільшення з початку 2016 року на 5% споживчих цін у тому числі на: продукти харчування та безалкогольні напої на 2,1%; комунальні послуги, воду, електроенергію – на 25%, газ та інші види палива – на 22,3%; предмети домашнього вжитку, побутову техніку, поточне утримання житла – на 2,5%; охорону здоров'я – на 5,2%.

2) зниження у 2016 році реальних доходів населення на 15%;

3) зростання безробіття до 9,9% (2015 рік – 9,6%);

4) зниження рівня соціального захисту малозабезпечених верств населення (у січнілипні 2016 року за субсидіями звернулись 3,7 млн. домогосподарств, що на 44% більше, ніж у 2015 році).

Слід констатувати значне зубожіння населення. При цьому рівень працевлаштованості в Україні не корелює з рівнем бідності: наявність постійної роботи не гарантує належний рівень статків. Підтвердженням цього є показники внутрішнього валового продукту (далі – ВВП) України [1]. І хоча динаміка ВВП до 2013 року демонструє позитивний приріст, таку тенденцію слід пов'язувати зі зростанням сукупного зовнішнього боргу нашої держави. Зокрема, якщо у 2006 році ВВП становив 107753 млн. дол. США, а валовий зовнішній борг – 54512 млн. дол. США, то у 2013 році номінальний ВВП склав 182026 млн. дол. США, при валовому зовнішньому боргу у 142079 млн. доларів США. У 2015 році номінальний ВВП становив вже 90615 млн. дол., валовий зовнішній борг – 117,358 млн. дол. США. У 2017 році плануються валютні кредитні надходження в Україну, у зв'язку з чим зустрічний рух ВВП та боргових зобов'язань відновиться. Це є досить тривожним сигналом у контексті забезпечення національної безпеки й збереження суверенності державної влади, відкриває шляхи для маніпулювання зовнішньою і внутрішньою державною політикою важелями економічного впливу. Безумовно, така ретроспектива й загальні обриси перспективи макроекономічних показників дають суттєві підстави ідентифікувати їх із зоною високих ризиків формування детермінант злочинності найбільш широкого спектру.

Окремо зауважимо, що події, які відбувалися в Україні протягом 2014–2016 рр. й продовжуються в 2017 р., пов'язані зі збройним протистоянням загрозам національній безпеці в окремих районах Донецької та Луганської областей, суттєвим чином позначилися на параметрах ринку праці. Це є прямим наслідком спаду виробництва, розриву

господарських зв'язків між підприємствами, що залишаються на тимчасово непідконтрольній українській владі території, скорочення штату державного апарату крізь призму оптимізації механізму публічного управління на засадах фінансової заощадливості. Ці обставини зумовлюють домінування корисливої мотивації як у буденному житті, так і у сфері господарських відносин. Прагнення до економії в умовах вкрай обмеженого доступу до джерел доходів спонукає до нівелювання інтересів законності на користь власних, індивідуально позначених інтересів у площині збагачення чи уникнення майнових витрат.

Значне розширення населення за критерієм доходів. Ця проблема тією чи іншою мірою є традиційною не лише для нашої держави й для всіх країн, що розвиваються з використанням ринкових економічних механізмів. Відмінність, глибока диференціація у соціальних свободах є генератором суспільних протиріч, джерелом масштабного конфлікту. Емпіричним підтвердженням істотного розриву в економічних можливостях в українському соціумі є показники індексу Джині – математичного індикатора соціальної стратифікації, що визначається як співвідношення найбільш заможної до найменш заможної частини населення.

Середньорічні показники індексу Джині (коефіцієнту концентрації) коливаються в межах від 0,3289 до 0,5151. Іншими словами, приблизне співвідношення найбагатших до найбідніших в нашій державі становить 1 до 18. Це – критичне співвідношення, яке не в останню чергу послугувало каталізатором руху спротиву колишньому політичному режиму, що оформився у масові акції громадської непокори в кінці 2013 – на початку 2014 рр. Це є свідченням того, наскільки глибоким є детерміністичний зв'язок соціальної, майнової нерівності, розширення із соціальною девіантністю як такою. Її негативні форми знаходять свій прояв у злочинній активності, яка, серед іншого, відтворюється й у корисливих злочинах.

Низька інвестиційна привабливість України, що зберігається в Україні протягом тривалого часу та блокує можливість розширення іноземних капіталовкладень у вітчизняну економіку. Зниження інвестиційної привабливості тягне за собою відтік капіталів, рецесію економічного розвитку, відсутність можливостей вливання у проблемні сектори економіки та їх реструктуризації, поживлення розвитку. Цей фактор живить підґрунтя для безробіття, гальмує загальне економічне зростання, які, у свою чергу, прямо впливають на домінування корисливої мотивації у провідному виді діяльності

населення, нехтування іншими інтересами, в тому числі й загальносоціальними, на користь індивідуалістичним.

28 вересня 2016 року було опубліковано індекс конкурентоспроможності, який щороку визначають представники Всесвітнього економічного форуму. Згідно з рейтингом інвестиційної привабливості, який охоплює два роки – 2016 та 2017, Україна спустилася на 85-ту зі 140 позицій. У 2015 році країна просіла з 76-го на 79-те місце. Серед основних причин – високий рівень корупції, тіншового лобізму, високий рівень невиконання судових рішень, бойові дії на Сході України, низький рівень правових гарантій діяльності іноземних інвесторів, відсутність виваженої, комплексної державної програми економічного зростання [2].

Щодо останнього зауважимо, що на публічно-програмному рівні у вітчизняному правовому просторі фігурує такий документ, як «Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів» (затверджена Постановою ВРУ від 21.10.2010 № 2632-VI), який визначає ключові напрями та засади системного розвитку нашої країни з урахуванням економічної, політичної, інтелектуальної, технологічної перспективи. Аналіз зазначеної Стратегії дозволяє стверджувати, що її розробники, піддаючи нищівній критиці неоліберальне реформаторське минуле нашої країни, стоять на позиціях інноваційно-інвестиційної моделі економічного зростання, яка є специфічним різновидом концепції неоінституціоналізму, що ґрунтується на переорієнтуванні економічних відносин із фінансово-посередницьких на наукоємні, технологічні.

Визнаючи в цілому високий рівень наукової обґрунтованості означеної Стратегії, слід все ж визнати, що вона спирається на ринкові механізми трансформації економічного середовища. Разом із тим серед низки європейських, американських учених-економістів, соціологів, політологів, юристів, кримінологів останнім часом стверджується переконання у неефективності класично-ліберального способу організації ринкового господарювання. Це зумовлено такими іманентними, незмінними його супутниками, як всезростаючий рівень безробіття (у міру автоматизації виробництва, запровадження новітніх технологій), вкрай нераціональне використання природних ресурсів (за рахунок запровадження виробничої тактики «запланованих дефектів» і стимулювання рівня споживання), тіндова економіка, колосальний дисбаланс у розподілі матеріальних благ, як наслідок – відсутність доступу більшості

населення до засобів виробництва, недоступність вищої освіти для значної кількості людей, зниження соціальних витрат, підвищений рівень злочинності тощо.

Серед культурно-психологічних факторів, перш за все, звертає на себе увагу **масова психологія споживачтва й корисливості**, що є наслідком тривалого розвитку ринкової (економіко-ліберальної) ідеології як на рівні управління економікою, так і на рівні міжособистісних відносин, правовідносин (правовий економізм), відносин у сфері політики. Об'єктивно зумовлений тривалий період особистісної несвободи, пов'язаний з підкоренням людини зовнішнім обставинам і необхідністю постійного руху заради заробітку, виробив у сучасної людини типового ліберального мислення (*self-made man*) своєрідну залежність від цього руху. Бурний розвиток капіталізму у західних суспільствах протягом XIX – XX ст., поєднаний із поширенням та утвердженням протестантської етики (а особливо її радикально-фундаментального варіанту – пуританського кальвінізму), спричинив парадоксальний наслідок у сфері суспільної моралі. Його суперечливість виявляється під час зіставлення теоретичних конструктів лібералізму в політиці та економіці з практичними наслідками його реалізації у сфері практичної етики. Вільна, відповідальна, відірвана від держави (державна як засіб забезпечення безпеки та соціальної компенсації) особистість концентрується довкола «священної корови» лібералізму – власності. Саме власність та націлена на її здобуття праця поступово, але безповоротно, замість «визволення» людини з пут необхідності та здійснення її до сфер особистісного розвитку, реалізації власного людського потенціалу поза суспільним виробництвом й обміном, міцно прикувала її до свого сакрализованого образу.

Когнітивна, орієнтуючо-праксеологічна ригідність сучасного *homo faber* сприяла формуванню ринкового типу характеру. Звідси беруть свій початок численні соціальні хвороби – злочинність, суїцидальність, алкоголізація, проституція тощо. У цьому контексті варто вести мову не про заперечення значення сутності лібералізму, а про розбіжності в ідеї та практиці реалізації ліберальної ідеології. Існування подвійних стандартів (індивідуалізму та «гуманістичного універсалізму») – це об'єктивне явище сьогодення, що є наслідком розриву між етикою з одного боку та економікою і політикою – з іншого. Такий дисонанс призводить до виснаження природних ресурсів, провокує інтенсифікацію як внутрішньодержавної, так і міжнародної політичної злочинності.

Підсилює криміногенні ефекти ринкового типу характеру розшарування крайній розрив, нерівність населення України за ступенем доходів. Економічна природа цього стану соціального розвитку має у своїй основі не менш значущий суспільно-психологічний підтекст, який виражається у **тенденціях маргіналізації** та поширенні соціальної несправедливості. З подальшим розвитком ринкових відносин ця проблема дедалі більше загострюється. Більше того, вона обтяжується досягненнями цивілізації у галузі телекомунікацій, які виводять її на якісно інший психологічний рівень. Криміногенним виявляється не стільки сам факт розриву, скільки його масове переживання в умовах постійного межового контакту. Співіснування конфліктно диференційованих соціальних підструктур навіть у межах невеликих соціальних співтовариств – реальність сьогодення. А надто ця проблема генерується до глобальних масштабів завдяки поширенню засобів масової комунікації. Останні ж виявляються й каналами агресивного інформаційного впливу маскультурних зразків. За таких умов цілком закономірним видається те, що органічною частиною детермінаційного комплексу злочинності є протиріччя, природа яких описується аналітичною схемою розриву між бажаними, соціально заохочувальними цілями та легальними засобами їх досягнення.

Також варто враховувати й дію **феномену патерналізму** суспільної політичної та економічної свідомості, що зумовлено історичними особливостями трансформації ставлення громадян до державної влади, політичних лідерів. При тому на території України локалізуються географічні зони, в яких зазначені трансперсональні чинники і якості, враховуючи їх політичну історію та тривалість перебування під владою Російської, Австро-Угорської імперій, Польщі, СРСР, мають більш значний (Східний регіон) та менш значний (Західний регіон) вплив. Отже, дещо різними традиційно є й політичні настрої, електоральні тенденції, які досить часто використовуються для ескалації внутрішнього протистояння, нарощування нетерпимості, агресивності. У середньостроковому горизонті подій ці чинники залишатимуться в числі найбільш потенційно небезпечних у контексті детермінації політичної злочинності.

Потужне криміногенне значення для сучасної України має й **низький рівень культури політичної комунікації** взагалі та акумуляції й артикуляції політичними акторами інтересів різних верств населення зокрема. Йдеться про нерозвиненість мережі підтри-

мання зв'язку між політичними акторами різних рівнів. Громадські приймальні депутатів та місцеві осередки політичних партій в Україні виконують радше номінальну, аніж реальну функцію. Незначний відсоток акумульованих на нижчому рівні проблем, соціальних запитів лише частково знаходить свій подальший рух у політичному процесі через канали артикуляції: розроблення, подання законопроектів, виступи на пленарних та сесійних засіданнях ВРУ, телевізійних ток-шоу, у віртуальному просторі – через активність у соціальних мережах. При цьому використання таких каналів досить часто стає самостійним предметом політико-корупційних угод.

Це призводить до закритості елітного ядра організації політичної системи, суттєвого розриву між первинними й вторинними політичними акторами, політикою та іншими соціальними інститутами загалом. До цієї проблеми долучається й низка відверто кримінальних форм компенсації нерозвинених механізмів акумуляції політичних та пов'язаних із ними. Передусім ідеться про тінювий лобізм і тероризм.

Не здатні конкурувати у політико-інформаційному просторі легальними способами, терористичні організації (в тому числі й окремі держави) вдаються до терактів, радикально змінюючи актуальний контекст соціальних взаємодій. На перше місце в ньому висувуються вітальні проблеми, колишні вимоги та критика режиму поступається місцем запитам у посиленні безпеки, помсті, в якій, серед іншого, знаходить вихід агресивний потенціал. А в контексті розгортання ресентименту теракти відіграють роль його каталізатора. У такій обстановці особистість автоматично афіліюється з державою, яка оголошує себе провідником боротьби з тероризмом; таким чином, продукується лояльність до провладної політичної еліти, а її критика ідентифікується із загрозами національній безпеці, зрадою національних інтересів.

Такий інформаційний ланцюг емоційного та інтелектуального «окостеніння» призводить до штучної диференціації суспільства на тих, хто «за», і тих, хто «проти» влади. Не заснована на раціональному обґрунтуванні соціально-групова дихотомія швидко інтегрується до образів соціальної структури, закріплюється там та несе в собі потужний деструктивний потенціал агресивності, ксенофобії. Останні водночас виконують і функції захисту суспільно-психологічних системних новоутворень, забезпечуючи їх стійкість та перманентну криміногенність.

На стан злочинності впливає також і поширений в Україні **політико-правовий по-**

пулізм. Як властивість політичного режиму, він передбачає фундаментальні розбіжності між проголошеними стратегіями у різних сферах соціального управління та реальними кроками щодо їх реалізації. Політичний популізм несе в собі елементи пропаганди та риторики, може ставати основою для підсилення емоційності та зміцнення автентичності. Водночас популістські електоральні ефекти не є тривалими. За короткостроковим піднесенням завжди настає період фрустрації, пов'язаний із розчаруванням, зневірою у спроможності публічної адміністрації, недовіри до державної влади, девальвацією її легітимності.

Окремо варто наголосити й на військово-політичних та організаційно-управлінських факторах злочинності в Україні, які, передусім, проявляються у побічних криміногенних наслідках проведення АТО, а також суттєвих недоліках реформаційного процесу взагалі та правоохоронної системи зокрема.

Проведення АТО спричиняє **витік зброї** з території її проведення в незаконний обіг внаслідок недоліків контролю та її обліку. За 11 місяців 2016 р. з незаконного обігу вилучено 1017 одиниць вогнепальної зброї (2015 р. – 1,3 тис.), у тому числі гранатомети (реактивні установки), 58 автоматів, карабіни та гвинтівки (у т. ч. мисливські), 349 пістолетів, 65 обрізів мисливської зброї, 98 одиниць саморобної зброї, а також 1442 гранати, 15 мін та 18 саморобних вибухових пристроїв, 100 тис. патронів до різних видів зброї). На цьому фоні спостерігається збільшення кількості злочинів, скоєних з використанням вогнепальної зброї, порівняно з періодом до початку АТО (за 8 місяців 2012 р. – 266 злочини, 2013 р. – 352, 2014 р. – 1117, 2015 р. – 807, 2016 р. – 417) [3].

Варто також акцентувати і на криміногенній ролі соціально-правових, економічних, побутових **проблем внутрішньо переміщених осіб**, найбільша чисельність яких зареєстрована у Дніпропетровській, Запорізькій, Харківській та Херсонській областях. Загалом взято на облік 1,8 млн. переселенців або 1,4 млн. сімей із Донбасу і Криму. При цьому приблизно 800 тис. ще не зареєструвались. Вказана група громадян не є однорідною. Певна кількість переселенців досить успішно інтегруються до соціального середовища в іншій місцевості. Разом із тим кримінологічний інтерес представляють ті внутрішньо переміщені особи (а їх питома вага порівняно з корінним населенням, безсумнівно, вища), які опинилися у складних побутових, економічних умовах. Значна кількість із них мали досвід перебування в обстановці ведення бойових дій, що виявилось потужним пси-

хотравмуючим фактором. Останній накладається на проблеми соціально-правового, психологічного характеру, з якими стикаються внутрішньо переміщені особи, їх ексклюзивності, виключності.

Окремий кримінологічно значущий аспект цієї проблематики – стигматизація, що виявляється у численних формах: від організації місць компактного проживання таких осіб (так звані «модульні містечка») й до особливих мовних кліше, що використовуються як в офіційній документації органів державної влади і місцевого самоврядування, так і в загальному медійному, побутовому дискурсі. Проблеми, пов'язані із соціальним тавруванням внутрішніх переселенців, виникають і під час працевлаштування. Процес адаптації ускладнюється й через загострене сприйняття навколишньої дійсності самим переселенцем, який приглядається до себе й свого оточення, схильний перебільшувати значення реакцій на себе та свої дії, приймає нейтральні твердження за оціночні.

Окрім іншого, суттєвим психотравмуючим чинником для внутрішніх переселенців виявляється втрата ними свого житла, що детермінує ефекти соціальної дезорганізації, психологічного відчуження. У свою чергу, це є факторами зростання та підтримання на високому рівні тривожності – однієї з найбільш потужних детермінант агресії.

Проведення АТО має також своїм наслідком **зростання кількості соціально невлаштованих осіб, що мають досвід бойових дій та психологічні проблеми**. За оцінками фахівців Науково-дослідного центру гуманітарних проблем та Соціально-психологічного центру Збройних Сил України, близько 80% учасників АТО отримують психологічні травми. При цьому до 30–40% можуть бути безповоротні психогенні втрати, тобто психологічні травми переходять у психіатричні. Найбільш яскрава вираженість ознак посттравматичного стресового розладу виявляється приблизно у 60% учасників АТО, які потребують додаткового медико-психологічного обстеження та супроводу.

Найчастіше проявляються такі ознаки посттравматичного стресового розладу, як: порушення сну та прояви депресії – 46%; загальна тривожність – 42%; високий рівень агресії та невмотивованої пильності – 37,5%; зловживання алкогольними напоями та лікарськими препаратами, невимушені спогади, почуття провини – 33,3%. Означені вище особистісні деформації здебільшого стають імпульсом до розвитку агресивних та суїцидальних схильностей: після повернення із зони АТО на тлі означених набутих рис з'являються суїцидальні думки, загострюєть-

ся почуття безвиході, безперспективності та несправедливості, тривожності. Труднощі із соціальною реінтеграцією, реадаптацією, що з'являються як наслідок розвитку зазначених якостей, продукують підвищену агресивність як по відношенню до об'єктів зовнішнього середовища, так і по відношенню до себе.

Суттєвий вплив на стан злочинності чинять і недоліки реформування правоохоронних органів. Варто констатувати прорахунки у кадровій політиці, що спричинили відтік досвідчених працівників, зниження службової мотивації тощо. На початок вересня 2016 року штатна чисельність Національної поліції становила 149,8 тис., працівників, що на 1,5% більше, ніж на початку 2016 року (147,5 тис.). Фактично працює 127 тис. співробітників, або 84,3%, а **некомплект становить 23,6 тис., або 15,7%**. Окрім цього, на 0,2% (з 14306 до 14280) відбулося зменшення штатної чисельності працівників підрозділів досудового розслідування, **некомплект яких становить 1,8 тис., або 12%** (фактична чисельність – 12,5 тис.).

При цьому у 2014–2016 рр. було суттєво скорочено набір у вищі навчальні заклади зі специфічними умовами навчання. Це дає підстави для висновку: у 2018–2020 рр. проблема некомплекту підрозділів Національної поліції ще більшою мірою загостриться, що негативно вплине на криміногенну ситуацію в державі у середньостроковій перспективі.

У 2016 році на **грошове забезпечення** для Національної поліції виділено асигнування в розмірі 9,3 млрд грн., що забезпечує лише 58% від нормативної потреби. У бюджеті на 2017 рік заплановано 15,5 млрд грн., що дещо має покращити ситуацію. Втім, і за такого рівня фінансування непокритими лишається щонайменше 35% потреб правоохоронного відомства на 2017 рік. Зважаючи на високі темпи інфляції, цей відсоток збільшуватиметься.

В статье рассмотрены основные тенденции преступности на современном этапе развития украинского общества. Рассмотрены наиболее важные факторы, которые обуславливают негативные тенденции преступности в Украине в последние годы. Особое внимание уделено военно-политическим и организационно-управленческим факторам преступности.

Ключевые слова: преступность, тенденции, детерминанты преступности, военно-политические факторы преступности, организационно-управленческие факторы преступности.

The article reviews main criminal tendencies in the modern conditions of Ukrainian society. It reviews the most crucial determinants of negative criminal tendencies in Ukraine during the last years. Special attention is devoted to military and political, as well as organizational and administrative factors of crime.

Key words: crime, tendencies, determinants of crime, military and political factors of crime, organizational and administrative factors of crime.

СБУ у 2017 році отримає з державного бюджету приблизно стільки ж, як і у 2017 році, – 6,2 млрд грн. З них лише 11,5 млн – на Антитерористичний центр, 950 млн – на Службу зовнішньої розвідки. З урахуванням тенденції до зниження ефективності превентивної, оперативної-розшукової діяльності СБУ у розрізі протидії тероризму, а також злочинам проти основ національної безпеки варто очікувати подальше загострення криміногенної ситуації й за цими показниками.

Висновки

Проведений автором аналіз сучасних тенденцій злочинності в Україні засвідчує посилення їх негативного впливу на криміногенну обстановку у нашій державі за соціально-економічним, воєнно-політичним та культурно-ідеологічним напрямками. Особливо небезпечним є помноження зазначених факторів один на одного, що може призвести до вкрай негативних наслідків у всіх сферах соціального життя. Відповідно, зазначені тенденції злочинних проявів мають бути обов'язково враховані під час розробки прогнозів злочинності та планування конкретних заходів кримінологічного забезпечення протидії злочинності в Україні.

Список використаних джерел:

1. Валовый внутренний продукт Украины / Финансовый портал Минфин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/>.
2. Индекс инвестиционной привабливости Украины / Европейська Бізнес Асоціація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eba.com.ua/uk/about-eba/indices/investment-attractiveness-index>.
3. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування (2013–2016 рр.): статистична інформація Генеральної прокуратури України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>.